

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.



ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Vidéken:
 Egy hóra. 1 kor. Egy hóra. 1 kor. 50 fill.
 Negyedévre . . . 3 Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolós szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 47. és 49. szám.

Beszélő számok.

Az apadó bevételek és növekvő kiadások.

Ha figyelmesen vizsgálja az ember a városi költségvetés számadatait, lehetetlen, hogy el ne ítélje ezt a doboz-gazdálkodást, amelyet itt vas-kalapos következetességgel folytat a tanács. Az adatok megdöbbentő bizonyítékokat szolgáltatnak arra, hogy ez a gazdálkodási rendszer előbb-utóbb a végromlásba fogja sodorni a város polgárságát. Az ilyen gazdálkodás mellett **folyton-folyvást növekedni fog a pótladó** és nincs még remény se arra, hogy a pótladó emelkedése meg fog állapodni.

Egyelőre csak az 1904. és 1905. évi költség előirányzatokat hasonlítom össze.

Előirányzat az 1904. évben:

Rendes bevétel	2.258.207 K. 85 f.
Rendkívüli	56.340 „ — „
Összes bevétel	2.314.547 K. 85 f.
Rendes kiadás	2.367.766 „ 90 „
Rendkívüli	531.355 „ 25 „
Összes kiadás	2.899.122 K. 15 f.

Tehát a hiány 284.574 korona és 30 fillér, amelynek fedezetére 32% pótladót kellett kivetni a polgárságra.

Előirányzat az 1905. évre:

Rendes bevétel	2.172.209 K. 66 f.
Rendkívüli	335.750 „ — „
Összes bevétel	2.508.039 K. 66 f.
Rendes kiadás	2.451.634 „ 99 „
Rendkívüli	414.337 „ 53 „
Összes kiadás	2.865.972 K. 52 f.

Tehát a hiány 357.932 korona 86 fillér, amelynek fedezetére 36% pótladót fognak kivetni a jövő évben a polgárságra.

Ha a régebbi költségvetéseket is áttekintjük az összehasonlítás kedvéért, még feltűnőbb ingadozást tapasztalunk a költségvetés bevételi és kiadási tételei közt. Ez az ingadozás bizonyítja, hogy irányelvek és tervek nélkül közigazgatják Debreczert. Ha a város haladt is, a modern kor követelményeit teljesítette is, úgy ahogy, az csak porhintés volt a világ szemében. A város építkezett. Hatalmas bérházak, nagy kaszárnyák szinte varázs-szóra termettek, de — hitelbe. Vagyonának jövedelmeit nem fokozta, ellenben nyakra-főre szedte a költsönöket és terhelte vele a vagyont.

Egyetlen helyes és gazdaságos intézményt létesített a város. Ez is Komlóssy Arthur érdeme. (A jutalmat meg

is kapta érte.) Megváltotta a gázgyárat, amely a közel jövőben már lényegesen szaporítani fogja a város jövedelmeit és több tiszta hasznot fog hozni, mint husz pálinkás butik, különösen, hogyha a gázzal való fűtést meg tudja kedveltetni a gázgyár éllemez vezetője, mert ez esetben könnyű lesz a polgárságnak lemondani a kedvezményes fa-illetményről. Természetesen ez esetben az erdőgazdálkodásnak is meg kell változni és nem tűzfát, hanem épület és butorfát kell majd termelni. Ez az átalakulás különben a késő jövő zenéje. A mostani közönyös, lomha és élheterlen nemzedék a város gazdasági rendszerének átalakítását nem is tudná végrehajtani, Nagy szerencsétlenségek fogják majd csak erre megtanítani.

De visszatérek a költségvetésre, amelynek a hiánya egyetlen év alatt 73.358 korona 56 fillérral emelkedett és a pótladót 32 %-ról 36% emelte. Ez nagy haladás — hátrafelé. Ha így tart — mert rendszerváltozásra (egyelőre a tisztújításig) nincs remény — tíz év múlva a dugaszdag Debreczen polgársága 100% pótladót fog fizetni, pedig még nincs is tele a keserű pohár, a 17 millió kölcsön 65 eszten-

Barangolások.

XVI.

Bojicza nevű oláhfalú fölött az Olt völgyére tekintőleg, merészkedik az a hatalmas, vörösszínű ódon torony, a melyről Erdély ezen sziklakapuját vörös-torony szorosnak nevezik,

A vörös torony a hajdani gazdag kucez falu fölött urálja az Olt-szoros torkolatát, ahol az összeszűkül. Mint régi viharos-korszak fenmaradt emlékének őrizik a vörös tornyot, mely néhány, a szabadságharc idejéből származó ágyugolyó réstől eltekintve, elég erős, ép állapotú. Daczol az idővel és komor árnyékot vet az őstorony nyal összeépített főúri kastélyra, a mely a szász grófoknak nyaraló kastélya; de a zöldzsarus öreg szobák évek óta üresen, lakatlanul állanak. A kastély padlásán zavartalanul fészkelhetnek a baglyok, a denevérek száza és a vörös toronyról költött regék kísértetei kedvük szerinti rémséges összejöveteleket tarthatnak itt az éjféli nyomasztó óráiban, midőn az Olt völgyén keresztül sivat a téli éjszaka havas fürgetegje, a melybe

borzalmas nótákat vonyanak a rengetegben csapatoló éhes vadak.

A vörös-toronyról különben az a rege, hogy azóta olyan véres, vörös a fala, mióta a középkori várur itt a hűtlen feleségét kedvesével és áruló szolgálival együtt legyilkoltassa. Az öreg őrtoronynak ezóta véres, vörös a fala; sőt az Olt-vízét kiengedő szikla-kaput is ezen öreg toronyról (ezóta) nevezik vörös-torony szorosnak.

A vörös-torony szorosban, hajdanta forgalmas vesztegár telep és vámország volt; de a magyar oláh vámháboru óta régi jelentőségét elveszítette e telep. A tisztok háza leginkább lakatlanul állanak. Több nagy kőállásnak csak a megbontott, csupasz falai jelezik a régi zajosabb sokadalmak táborozó helyét.

Csendőrs, fináncz-kaszárnya, pár vámhivatal maradtak itt a régi elevenebb időből. Azonkívül egy királyi állatorvos is mutatkozik itt, a kinek még szerencséje, hogy fiatal nős ember és így a remete magányban elturbékolhatják a lassu léptű időt. Postája és kápolnája is van az elnéptelenedett,

igen csendes telepnek. A kápolna papja ezidőszereint különösen érdekes öreg székely ember. Főtisztelendő Barabás Adám bátyánk a lelkész a vesztegártelepi Vörös-torony szorosban. A római katolikus ősz plébános több mint másfél évtized óta remetezkedik itt. Minden nap elsétálgat az Olt-folyó partján a határszéli vadrózsás, cserjés kis temetőbe, ahol talán már bölcs megnyugvással szemelt is ki pihenő-helyet...

Midőn mi a telepen jártunk, ekkor is a temetőnél, séta közben találtuk az egyenes tartású, de egyszerű, avult reverendás öreg papot, a ki, mint tőle később megtudtam, egyik vitéze a nagy időnek. A határszélre száműzött öreg székely pap a szabadságharcban a Bem apó hadseregében, a Mátyás huszárok között vitézkedett. És most is megcsillant a szeme, midőn arra az időre fordult a szó...

Ez a Mátyás-huszárból avatott öreg székelypap tanítgatja a magyar szóra, a magyar írásra, a magyar hazafiságra a környékbeli néhány magyar gyermeket. Az Urat is kiszolgálhatja a mindennapi fohászokdás-

Ki akar sok pénzt

megtakarítani férfi-,
 fiu- és gyermek ruha
 vásárlásnál? az ke-
 resse fel

Gerő E.

ruha áruházat. **DEBRECZEN,**
 piacz-utca 47., a Dréher sör-
 csarnok kapuja mellett, (az
 „Emke“ kávéházzal szemben.)

dős részlettörlesztése még meg sem kezdődött. A fekete leves hátra van még a szántsándékkal megnyomorított — utódok számára is, hiszen a most csinált adósságok törlesztései nem városparlagon heverő vagyonát csak látszólag terhelik, mert a polgárság jövedelmére és vagyonára táblázta azt be tulajdonképpen a tanács. Az igazi adós itt nem a város, hanem a polgárság, mert az fizeti a város könnyelműen csinált adósságait. **A város vagyona megmarad még akkor is, ha a polgárság utolsó párnája is dobra kerül.** Az állami tisztviselők nem fizetnek a törvény szerint pótdadót, a szegény munkás népen nincs mit megvenni, tehát a gazdák, kereskedők és iparosok vagyona kerül dobra. Legelőször a gazdáké. Hiába, az ingatlan vagyon a legteljesebb biztosíték. Azt nem lehet elvinni.

Nos és kire támaszkodik ez a várospusztító rendszer? Nem a gazdákra-e, akiknek csalogatón tartja műveletlenül a Hortobágyot? Hat ez lelketlen játék. Régen elmúltak azok az idők, hogy a marha-vagyon ingyen serdült a nagy Hortobágyon, míg a gazda télen és gondtalanul számálla a napokkal vagyona gyarapodását. Ma már haladni kell a korrallal, mert aki elmarad, elpusztul. Az idei nagy aszály is intő pelda rá.

Az a nagy darab föld az emberi ész és munka kiaknázatlan forrása, a melyet ekevas nem szántott még végig. Mert heverjen az paragon? Hiszen az a szintén parlagon heverő embererővel az egész város áldása, jövő fejlődésének alapja lehetne? Amennyi birka legel azon a szűz magyar földön, annyi derék magyar ember is megélne rajta és nem vándorolna Amerikába.

De csitt. Erről nem jó lesz beszélni, mert azok a birkatartó nagygazdák köztörvényhatósági bizottsági ta-

gok is, tehát a polgármesteri és tanácsosi állások betöltésénél szavazók is, akik előtt — sajnos — a birka és marhatartás kérdése a fő. Hiába is beszél Roncsik Lajos főszámvevő a Hortobágy hasznosításáról évről-évre a költségvetés előszavában, türt kintornanyikorgás az csupán, semmi több. Csak vándoroljon ki ezrével a magyar munkaerő Amerikába, de a birka és marha hadd legeljen a Hortobágyon. A birka, úgy látszik, nem pusztá jelképezés-képpen van benne Debreczen város czimerében.

Rostkowitz Arthur.

Vármegyénk és közelvidéke.

Számonkérőszék a vármegyén. E hó 22-én, csütörtökön a számonkérőszék ülést tart. Az összes szolgabírók és polgármesterek beküldötték már május 1-től szeptember 1-ig terjedő munkálkodásukról a jelentéseket.

Névmagyarosítás. Goldstein András csegei lakos belügyminiszteri engedélyvel a nevét Győri-re magyarosította.

Az öreg 48-as honvédek meghívása. Amint már megirtuk, Hajdunánáson országra szóló ünnepek keretében fogják leleplezni október 2-án Kossuth Lajos szobrát. Az ünnepélyre a hajdunánási 48-as honvédek meghívták a debreczeni 13 egyenruhás honvédet is. A meghívó levél tartalma a következő:

A debreczeni 1848/49-iki honvéd egyesület
Tekintetes Elnökségének

Debreczen.

Szeretve tisztelt Bajtársaink!

Folyó évi október hó 2-án délelőtt 10 órakor tartatik városunkban dicső emlékü Kossuth apánk szobrának leleplezési ünnepélye.

Eme szép és magasztos ünnep fényét emelni, fokozni kívánjuk azzal, hogy Debreczen nemes város 13 egyenruhás honvédét régi bajtársainkat ezennel szeretettel vendégekkül meghívjuk az ünnepélyre.

sal, még akkor is bőven jut ideje halászgatni, vadászgatni is. Az Olt gazdag halakban. A hegyi patakok is szép kövérre nevelik a nyuláknak testü, zicska pisztrángot és a mi pedig a vadat illeti, mindjárt a házvéginél kezdődik a rengeteg, amelyben a medve is kölykedzik... A rózsás, sima arczu öreg székely pap, az Ur ne vegye neki bűnül, szives örömet dicsékszik számos medvevadászatjával; de beszélt arról is, hogy ebben a szofosban vadásztak ám emberekre is. Vér áztatta ennek a földnek minden rögét. Bem apó honvédei it üzték ki a betört muszkabadat. Hanem a diadal mámor, öröme hamar szertefoszlott.

Most is áll az öreg vendégfogadó. A mi társaságunk is a fogadó eresztje alatt tanyázott, az alkonyi pirnál az ereszet alól tekintgettünk ki a homály ereszkedő szárnyától mind teljesebben betakart hegyekre és völgyre... Ebben az öreg fogadóban lepték meg a muszkák a gyanutlan honvéd őrsereg egyik részét. Valami áruló oláhlegény, az éjszaka leple alatt, rejtek hegyi ősvényen, az őrcapatok kikerülésével vezette a pihenő honvédekre az oroszokat.

Az álomból fölriadt honvédek, a Bem apó vitéz katonái fegyverre kaptak. Puska

ropogás riasztotta fel a hegyek viszhangját, majd szuronyra mentek. Kegyelmet nem kért, kegyelmet nem adott senki és a kétségbeesett éjszakai küzdelemben sok-sok honvéd elvérezett itt. Inkább meghaltak, de nem adták meg magokat a tulnyomó erőnek és a hősök vértől piros, véres volt a koroms fogadó fala.

Fejét a kezére támasztotta az öreg székely huszár. Midőn maga elé mészolt, mintha talán a homályból véres honvédtársai tünedeztek volna elé. Söhajtott...

— Ez is nevezetes éjszakája — ugymond — a vöröstoronyi szorosnak... Majd tovább folytatta a regét. Az áruló oláh, aki a rejtek ősvényen a pihenő honvédekre vezette a muszka sereget, sokáig élt. Még alig pár esztendeje hantolták el a gonosz csontot... Midőn fent a hegyekben vadászgattam, meredek sziklák ormán többször is találkoztam vele és mindig nagy kísértésben voltam, hogy a mélységbe taszítom a gazembert... De azután csak arra tértem, hogy az Ur szolgájához nem illik ez... Hisz a mikor még huszár voltam, ugyis...

Kemény, daczos vonásokat öltött fel az öreg pap sima, rózsás, nyájas arczal. Minek folytassam tovább a regét, a mi főtisz-

Jöjjetek hát el kedves Bajtársaink a mi halhatatlan emlékü apánk leleplezendő szobrához s imádkozzatok velünk együtt az ő emlékének örök dicsőségéért,

Hazafias üdvözléssel

Hajdunánáson, 1904. szeptember 19-én
szerető bajtársaitok.

A hajdunánási 48-as öreg honvédek nevében:

Ónody András
h. elnök.

Az előkészületek a szobor-leleplezési ünnepélyre serényen folynak és úgy Debreczenből, mint Hajdumegyéből a hazafias egyletek és körök tömegesen készülnek átrándulni a derék hajduváros ünnepére.

Elhunyt urinő. Böszörményben özv. pávai Vajna Györgyné nemes Harsányi Julianna asszony szeptember hó 19-én életének 84-ik évében elhunyt. A megboldogult hült tetemei Hajduböszörményben szeptember hó 21-én, délelőtt 10 órakor a háznál tartandó gyászima után, 21-én délután 3 órakor, a debreczeni hatvan-utcai reform. temetőben helyezik örök nyugalomra. Az elhunytban dr. Pávai Vajna Gábor állami kórházi főorvos édes anyját gyászolja. A temetést Gebauer K. temetkezési intézete rendezi.

Megmárt gyermekek Berettyóújfaluból írják, hogy a Berettyóújfalui járásban kóbor veszett macskák tartják félelemben a lakosságot. Szombaton a Fényes-tanyán Szabó Julianna tizenéves leányt marta meg egy idegen macska, tegnap pedig Esztáron Hugó Róza tizenéves leánykát az uton harapta meg egy kóbor kandúr. A két gyermeket a járásorvos a budapesti Pasteur intézetbe szállította, a főszolgabíró pedig elrendelte negyven napra az eb és macska zárlatot s a kóbor állatok kiirtását.

Borzalmas gyilkosság. Általános a panasz a biharmegyei erkölcsök lazulásáról, s a panaszt nap nap után szomorubbá tesz a megismétlődő borzalmas bűnesetek. Az emberélet ocsósága már valóban megdőbentő. Bél vidékről Tagadó-Medgyesről a szük-zavu telefonjelentés, hogy ott Mihók Juont Zsurka Illie és Zserbán Vaszali agyonverte. A meggyilkolt embert borzalmasan megcsontkítva, vérbefagyva az ut szélén hagyták.

telendő urunk akkor bizonyosan a huszárkarddal osztogatta az árulóknak az — utolsó kenetet.

Azon vettük észre, hogy már az utolsó alkonypir is letűnt és vak sötétség borult reánk.

A vörös toronyszoros fogadjában szalasz szász ember a fogadós. Bilesz uram emberséges szász ember; hanem a felesége, a hamvas piros arczu, kékszemü, kövéres szép szőke menyecske meg pompás fogadóné asszony. Ha már pisztránggal nem is szolgálhatott (előzőnap vacsoráltak meg a csendőrtiszturak!) főzött olyan izletes paprikás csirkét, hogy ugyancsak csuszott reá a tüzes erdélyi bor! De a szép szászasszony főzénél mégis kedvesebb volt maga a szép asszony. Ugy meg pörgette, úgy elcsicseregte az édes magyar szót, mintha bizony nem valahol az Olt-mentén, hanem a Tisza-partján született volna... És mi oly szivesen, oly örömet hallgattuk a szép szász menyecske kedves magyar beszédét, minthogy a fogadós gazdának, a nevezetes léptü szász óriásnak, Bilesz uramnak is jólesőleg fogadtuk a körülötünk való szives sürgölődéseit, bizalmas szorgolódásait.

Az öngyilkos ács. Berettyó-Ujfaludban Győri István ácsmester szombat éjjel kiment szobájából s az udvaron levő színen felakasztotta magát, a holttestét hajnalba vették észre a házhoz tartozók. Tetének oka betegeskedésből származott életuntság.

Mikor a törpe szerelmes.

Lelövésvel fenyegetett leány.

Budapesten a Nádor-utca 68. számú ház második emeletén lakik Maurer Matild rendőri felügyelet alatt álló leány kinek szobájából egy éjjel fele rémes ordítás halaszott ki:

— Gyilkos! Segítség!

Nyomban ezután lövés dördült el. A házban lakók rémülten szaladtak össze az ijesztő lármára s látták, hogy a leány hiányos öltözetben jajgatva rohan végig a folyosón, folyton a gyilkost emlegetve. A bátrabb lakók berohantak a leány szobájába, ahol gyermeknek látszó, bajszatlan kis emberke, kezében revolvert szorongatva, stentori hangon rájuk rivallt:

— Aki hozzám nyúl, halál fia!

A lakóknak, noha a kacagás körögezte őket, amint a kis törpét tenoristához illő pózban maguk előtt látták, még sem volt kedvük a kis embert ártalmatlanná tenni, hanem hamar rendőrért futottak, aki csakhamar nyakoncsipte a tökmag emberkét és valósággal a hóna alá kapva „bevitte” a főkapitánysághoz. Itt aztán kiderült, hogy az illető Varga János 25 éves urasági inas, aki csak aznap este ismerkedett meg Maurer Matilddal, akit lakására kísért. Alig értek azonban a küszöbön túl, térdrogyott a leány előtt és fuldokló szavakkal zokogta:

— Kisasszony! Én önt halálosan szeretem! Adja nekem becses szívét.

A leány előtt szokatlan volt ez a különös vallomás és amint a térdelő törpére tekintett, elfogta a kacagás. A kis ember dühös lett s előrántotta revolverét:

— Kisasszony! Ha nem adja nekem a szívét, belelövök!

A következő pillanatban eldördült a lövés, de szerencsére nem tett kárt a leányban. A szerelmes törpét, aki nem látszik beszámíthatónak, a rendőrség letartóztatta.

Hűvösödött a sötét éjszaka. A lámpa körül különös bogarak czikáztak, míg nem szárnyokat perzselte a láng... Az a néhány főből álló magyar társaság a határszéli fogadóban összébbr huzódott és a nyomasztó sötétségben, a nyomasztó csöndben szavuk suttogóra vált.

A sziklaktól körülzárva, az áttekinthetetlen sötét éjszakában igen elfogódtam. Kimondhatatlan bánat fogott el. Kínos érzések sulyától kezemre hanyatlott a fejem. Seholy egy csillagsugár! A holdvilágot is elnyelte ez a rettenetes sötétség. Én a szabadtájhoz, a pástortűzek lobogásához, a gulyák kolompjának zugásához szokott alföldi magyar ember úgy éreztem magamat, mintha soha nem látott és tapasztalt sirboltba volnék elzárva... És az arcomhoz csapódott hűvös szellők, mintha szelmszárnyak volnának és a lentebb morajló Öt folyó a halálországának folyója volna.

Erdély! Te áldott! Te szörnyű Erdély! Ha az erejét össze nem szedi, a magyar ságnak temetője valóban te lészel szép Erdély. Az erőtlen magyar társadalom évről-évre veszíti az ősi tereket az elnémult harangokkal, a begyökeresedett sirokkal, a rombadőlt vitézi várakkal, az oláhvá fajult

Mi az újság?

A volt fegyvenoz kiállításai. Tuzár Ágoston nagy bünt követhetett el, mert tizenkét esztendeig ette a fegyvenzház fekete rabkanyerét. De hasznosan töltötte el a rabosodása hosszú idejét, mert kenyérből érdekes tárgyakat, virágokat csinált. Olyan tökéletességre vitte ez ügyeskedését, hogy valóságos kiállításokat szokott rendezni a rabkenyérből készült tárgyakból, melyek között találjuk Deák Ferencz ravatalát is, mikor a királyné koszorút helyez a háza bölcse ravatalára. Azonban sok helyen nem adtak engedélyt a szolgabírók Tuzár Ágostonnak a tárgyak kiállítására s az engedély megtagadását rosvott multjával indokolták. Most azonban a belügyminiszter rendeletben figyelmezteti az összes rendőrkapitányságot, szolgabíróságot s megyei központi hivatalokat, hogy az engedélyt Tuzár Ágostonnak mindenkor meg kell adni, hogy a fegyházviselt ember tisztességes foglalkozása után becsületben élhessen tovább.

Péter király koronázása. Belgrádból írják: Tömegesen érkeznek mindenfelől a vendégek a szerb koronázásra. Naponkint hat különvonat és számos hajó hozza a vendégeket, a kiknek száma már meghaladja a huszezeret. Boszniából ötven küldött érkezett a koronázásra. Váratlanul megérkezett tegnap Belgrádba Karagyorgyevics Bozsidár herceg s egy harmadrangu vendéglőben szállt meg; kijelentette, hogy nem mint a király rokona, hanem mint újságíró vesz részt a koronázáson. Gubásztov orosz követ kormányától azt az utasítást kapta, hogy követi minőségében legyen jelen a koronázó ünnepségen. Az orosz kormánynak ez az intézkedése nagyon elkedvetlenítette a belvárosi udvart, mert Magyarország Ausztria és Olaszország speciális küldöttek által képviseltetik magukat. Az angol királynak és az amerikai Egyesült Államoknak rendkívüli követe már megérkezett Belgrádba, ugyiszintén a bolgár fejedelem követe, Nikolajev tábornok is. Ezek ma átad-

ták Péter királynak uralkodójuk sajátkezü levelét. A kétszáznegyven bolgár diákon kívül ma különvonaton hatszáz bolgár vendég érkezett a koronázásra. A ruméliai bolgár önkéntesek küldöttsége szintén ma érkezett Belgrádba. A szerbek a bolgárokat nagy lelkesedéssel fogadták s ma este fáklyásmenetet rendeztek a tiszteletükre. A koronázó ünnepség alkalmából sok nehézséget okoznak a rendjelek. Az udvar elhatározta, hogy csak igen kevés rendjelt fog kiosztani, s hogy általában véget fog vetni a rendjelekkel üzőt visszaéléseknek.

Furfangos rablás. A hontmegyei Varbók községben rablógyilkosság történt tegnapelőtt éjjel. A rablás keresztülviteléhez — mint nekünk írják — furfangos előkészületeket tettek a rablók, kiket mindeztideig nem sikerült kézrekeríteni. Sinkó Antal varbóki lakos egy eladott birtokrész vételára fejében a mult héten 4500 koronát kapott; ezt a pénzt otthon tartogatta, mert egy másik birtokra alkudozott. Péntek éjjel egy ember érkezett kocsival Szinavárról Sinkóékhoz. Az érkező ember azzal az üzentettel jött, hogy Sinkó és felesége jöjjenek azonnal Szinavárra, mert az ott férjnéllévő leányuk haldoklik. Sinkó és felesége a szomorú hírhallatára azt sem kérdezték a kocsistól, hogy kicsoda-micsoda, hanem rögtön felöltöztek és elhajtottak az alig háromnegyed órányira fekvő Szinavárra. A kocsit Sinkó vejének a háza előtt állt meg; mi alatt a leszállott öregek az ajtón zörögtek, addig a kocsis elhajtott, anélkül, hogy tudnák, hogy ki volt. Zubcsek, a vő meglepetve nézte az öregeket, akik viszont nagy meglepetéssel látták a jó egészségnek örvendő leányukat. Amikor a két öreg elmondta, hogy miképen jöttek a késő éjszakán oda, Zubcsek rosszat sejtve, azonnal kocsira tette az apósát és ment vele vissza Varbókra, hol akkor már nagy dolog történt Sinkóék házában. Amint az öregek eltávoztak Varbókról, rablók jelentek meg a háznál, akik az otthonhagyott cselédeleányt, Rihony Katalint megfojtották és azután elrabolták a pénzt és egyéb értékesebb holmikat. A tetteseket még eddig nem sikerült kideríteni, de kézrekerítésük iránt megtették a kellő intézkedést.

Izgalmas eset egy temetésen.

Kolm (Csenországhban) egy temetés alkalmával Szvoboda munkás, a ki már régebb idő óta vizsályban él a feleségével, összeveszett. Szvoboda hirtelen kést rántott s azzal a feleségének a gyomrát átszurta. A jelenlevő gyászközönség között nagy párnik támadt s hosszú dulakodás után sikerült a gyilkost letartóztatni. Az asszony mielőtt még a kórházba szállíthatták volna meghalt.

Bukmakerek a rendőrségen.

Krecsányi Kálmán detektívőnök mára beidézte a Budapesten működő bukmakekereket hogy átvizsgálván engedélyüket, megállapítsa, milyen alapon költnek fogadásokat. A törvény ugyanis így rendelkezik, hogy a bukmakekerek csak a löversenyter területén fogadhatnak el tétet, a melyek 200 koronánál kisebbek semmiesetre sem lehetnek. A budapesti bukmakekerek pedig városi irodát tartottak, ahol nem csak a hazai, hanem a bécsi és egyéb külföldi löversenyekre is fogadtak el mindenféle tétet, 10 koronától feljebb. A budapesten működő hat bukmakekerek közül csak kettő jelent meg Krecsányinál, négy Bécsben volt elfoglalva. Ez a két bukmakeker bemutatta a Lovaregylet igazgatójának, gróf Batthyányi Elemérnek a levelét, amelyben a gróf kijelenti, hogy a kitett tétet szerint és a külföldi löversenyekre való fogadást ő engedte meg a bukmakekereknek. A detektívőnök azt jegyzőkönyvbe vette és

magyar köznép tizezeivel... Most tehát magyar kormány, magyar állam te állj sorompóba és te ragadd kezvedbe az alahanyatlott lobogót! Nem fegyverrel, de magasabb művelődésünkkel és gazdasági erőnk kifejtésével kell megvívunk az oláháradattal a harcztól és ha egymást megértjük, annál a harcznál, az oláh veszedelemtől méginkább fenyegetett és támadatott szász-ság is hű, hasznos és természetes frigyestársunk lesz. Tehát egymás jóvoltáért értsük meg egymást. Ne kicsinyeskedjünk, ne gögösködjünk és tulozunk egyik részről sem, hanem a mennyiben rajtunk fordul, a magyar állam békítse ki a szászokat és ez a multjához ragaszkodó nép a magyar államnak erős, biztos támasza lésson a veszedelmesen támadott erdélyi végeken...

És a határszéli fogadóban, az Öt partján midőn oly hűvös, oly vaksötét volt az éjszaka, a szép szász menyecske ajkáról hangzó kedves magyar szavak, mintha csak ezen szövetkezés hajnalának pacsirta szavai lettek volna. Felmelegedett a szívem és nem éreztem azt a végnélküli nagy árvaságot, elhagyatottságot.

Ifjabb Móríc Pál.

az eljárást egyelőre felfüggesztette. A vizsgálat még a bukmékerek honosságának a megállapítása iránt folyik. A bukméker irodák csodálatos bezárása ugyanis most, a budapesti löversenyek küszöbén tárgytalan volna, el lenben a rendőrség a dolgot a legközelebbi bécsi löversenyek előtt fogja rendezni, Valószínű, hogy a bukméker ügy rendezésére egy vegyes bizottság fog összeülni, amely a földművelésügyi, pénzügy miniszteri, lovar egyleti és rendőrségi mrgbizottakból fog állani. A bukmékerek Rudnay Béla főkapitányánál is tisztelegtek és kérték a pártfogását. A főkapitány kijelentette, hogy a törvény szigorú betartása képezheti a rendőrség köteleességét.

Megszöktette a saját feleségét.

Halálos kimenetelű vérengzés történt vasárnap éjjel a békésmegyei Jurenák-pusztán, ahol — mint nekünk írják — Galambos István tanyásgazdát az apósa és a sógora agyonverték.

A szomorú eset részletei a következők: Galambos István néhány évvel ezelőtt feleségül vette Drahos György csorvási gazda leányát. A házasság békében élték egyideig, de az asszony anyja folyton ingerelte leányát a férje ellen, ami gyakori perpatvart idézett elő. Galambosné az anyja tanácsára több ízben ott is hagyta a férjét, de aztán megint csak visszatért hozzá.

Két héttel ezelőtt Drahosné, az anyós, megjelent a pusztán, ahol hamarosan össze kapott a vejével, aki ekkor alaposan elverte az asszonyt ugyanarra, hogy kocsin kellett hazaszállítani. A fiatal asszony elkísérte az anyját haza, de aztán nem is tért vissza, mert a szülei nem engedték. Galambos vasárnap reggel bement Csorvára, hogy megnéze a feleségét, de Darahoséknál zárt ajtóra talált.

A fiatal asszony azonban, amint megtudta, hogy férje ott járt, kiszökött a házból, felkereste férjét s azzal együtt még délután kiment a tanyára. Estefelé aztán megjelent a tanyán az öreg Drahos György és a husz éves legényfia, a kik azért mentek, hogy az asszonyt erőszakkal elvigyék a férjétől. Galambos ellentállt ennek a kísérletnek, a miből veszekedés támadt. Galambos egy doronggal akarta eltávolítani a hivatalnokokat, miközben az apósát úgy megütötte, hogy az öreg ember elbukott. Ezt látván a fiatal Drahos, kést rántott s markolatig döfte sógorának az oldalába, aki a szúrás következtében rögtön meghalt. Mire az orvos a tanyára megérkezett, az öreg Drahos már magához tért ugyan, de az orvosok véleménye szerint nem marad életben. Galambos pedig már halott volt.

Az esetet táviratilag bejelentették a törvényszékhez, ahonnan a bírói kiküldötteket várják.

Az újkigyósi csodalány.

Rejtélyes fogoly a csabai rendőrségen.

Mintegy négy évvel ezelőtt Újkigyóson a 14 esztendő Tóth Erzsébet nevű csodalányhoz zárandokoltak a megye minden részéből, sőt még a szomszédos vármegyékől is. Tóth Erzsébetnek, mint vajákos anyja hirdette uton-utfélen boldog-boldogtalannak, megjelent istennek anyja.

Több se kellett a hiszékeny népségnek. Nyalták-falták a csodalányt, mint a birkák a sőt, sőt olyanok is találkoztak a százanadók között, akik drága ajánkalapozap

kedveskedtek a csodalánynak és még imádkoztak, térdeltek is előtte. A csodalányról a hatóság tudomást szerzett, hanem a hatóság éppen nem respektálta a látományát, hanem a vén kuruzsló asszonyt, mint közveszélyes őrtület egyszerűen a gyulai közkórház elmebeteg osztályába deportálta, a leányt pedig, aki ezután nemsokára meghalt, gondnokság alá helyezte.

Rejtélyes leányt fogott el minap a csabai rendőrség, amely leány azonosnak mondja magát, az elhunyt Tóth Erzsébet csodalánynyal. A csabai rendőrség egyik közlegénye éjjel gyanus alakot látott egyik utca árkában; 14—15 évesnek látszó leány volt és aludt. A rendőr felköltötte és be kísérte a rendőrségi szutorónba, ahonnan reggel Hrabovszky Pál főbiztos elé állították. A leány a kihallgatás során zavros feleleteket adott.

Először Bálint Veron 14 éves tornyai illetőségűnek mondta magát, majd meg azt állította, hogy valódi neve Mészáros Anna és almás-kamarási illetőségű.

Mintegy tíz napja, hogy Csabán ögyeleg. Vándor komédiás csapatnál volt, mely most elhagyta. A komédiások, akik négy éven át hurcolták magukkal faluról-falura. Újkigyósról rabolták el, ahol egy öreg asszonynál élt. Az öreg asszony nevére nem emlékszik, csak azt tudja, hogy egyszer elvitték a bolondok házába.

— Miért? — kérdezték tőle.

— Mert nagyon sokan jöttek hozzánk, akik engem öleltek, csókoltak, mint a Szűz Máriát. A leány aztán a Tóth Erzsébet nevének említése nélkül előadta annak fönt elmondott történetét, de úgy, hogy ő vele történt meg. A rendőrség nyomozza a rejtélyes leány illetőségi helyét, hogy hazataloncolhassa.

Egyházak és iskolák.

Kisasszony napja a gör. katolikusoknál. A g. kath. egyház ma ünnepli a boldog. szűz születésének emlékűnnepét, mely alkalomból a helybeli gör. kath. kápolnában az istentiszteletek sorrendje a következő: Reggel 6 órakor reggeli istentisztelet kenyéradással; délelőtt 9 órakor sz. mise utána miroválás, délután 3 órakor vespernye, 4 órakor sz. olvasó.

Menekülés a férj haragja elől.

Leugrott az emeletről.

Budán, a Vörös-kereszt-utczában kedden reggel családi perpatvar következtében könnyen halálra válható szerencsétlenség történt. Egy dühös férj szerelmi féltékenységgel összeveszett a feleségével, az asszony visszafeleselt, mire a férj felkapta az asztalon levő vizes üveget és azzal dühösen rontott neki a feleségének. Az asszony egy rövid ideig ide-oda futkosott a szobában, azután hirtelen elhatározással kirántotta a szoba egyik utcai ablakát s a második emelet magasságból leugrott a következőre. A nagy ugrásba nem halt bele, de ropant súlyos állapotban került a kórházba.

Bene György kertész a feleségével meg a két kis gyermekével Budán a Vörös-kereszt-utca 13. számú házában lakik. A férj féltékeny természetű, az asszony pedig fiatal szép, szeret mulatni, kaczerkodni. A perpatvarok amiatt mindennaposak voltak közöttük. Az asszony többször meg is unta,

elakarta hagyni, de azután kibékültek, megértették egymást.

Ma reggel megint féltékenykedéssel kezdte Bene György a napot. Már reggel hat órakor kezdte gyötörni a feleségét, aki azonban nem tűrte a dolgot, visszafelelt. A férj dühösen felragadott egy vizes üveget azzal rohant a feleségének, aki hogy megmeneküljön a férj dühe elől, kétségbeesésben levetette magát az utczára.

A mentők súlyos állapotban vitték a Vöröskereszt-kórházba.

UJDONSÁGOK.

Leányszöktető zenetanár.

Elhagyta a feleségét.

Napok óta hallottunk már arról a leányszöktetésről, melynek férfi hőse Debreczen egyik fiatalzenetanára. De míg teljesen meg nem győződünk e hír valódiságáról, nem akartuk szelöztetni. Azonban ma már olyan nyilvánosan beszélt e szerelmi historia, hogy nem térhetünk ki megírása elől. Mert hiába . . . A közönség nem enged el, hogy ilyes dolgokról a történelem napi krónikása, az ujságíró elhallgasson.

A leányszöktető: Tóth Árpád zene tanár. A lány, akivel Miskolczra szökött, még csak az elmúlt iskolai évben is tanítványa volt. A történet maga különben igen egyszerű és nagyon régi. A lány szerelmes lett tanárjába s a tanár tanítványába. Az iskolai év elmúlik. A vakáció elválasztaná a tanárt tanítványától. De a szerelmem erősebb minden szabályok szerelmem igazodó dolognál. Tehát a két szerelmes az év végén befejezett vizsga után — együtt váltja meg a vasati jegyet s együtt utaznak valahova.

Tóth Árpád az ő szép leánytanítványával Miskolczra ment s ott tartózkodik ma is s úgy tudjuk, ott is marad.

Eddig a történetke, ha komoly is, nem elszomorító semmi esetre sem. De ha elmennénk Tóth Árpád elhagyott fiatal felesége ablaka alatt, a ki különben ugyanakkor az intézetnek a tanárnéja, talán egy kevéssé el is szomorodnánk.

Mert az talán már az erkölcs dolga is, hogy valaki könnyelműen ott hagyja a feleségét, mert ideig-óráig szerelmes lett a tanítványába, mint — házassága előtt a feleségébe.

— **Személyi hír.** Tegnap Scheidemann Ulrich, bukaresti gazdasági attasé érkezett Debreczenbe, városunk gazdasági viszonyai megismerése végett. Holnap a Hortobágyra megy ki. Az előkelő vendéget Rásó István főispáni titkár kalauzolja.

— **Ifjúsági mozgalom.** Kollégiumunk joghallgató ifjúsága legtekintélyesebb egyesülete, a „Joghallgatók Segítő Egyesülete” már megállapodott ez évre választandó elnöke személyében. E sok gonddal

és legszebb, angol és francia szövetekből elegáns férfi- és nő öltönyök az „Angol szabóhoz” címzett

Legjobb uri szabó

üzletében, saját felügyeletem alatt a legkifináltabb munka erővel által készíttetnek. o o o

Rosenberg József,
férfi szabó
Kossuth-utca 8. szám.

és fáradtsággal járó tisztre egyhangulag Oláh Miklós 4. é. joghallgatót jelölék. A választás a hét folyamán lesz. Az ifjuság zenét szerető és zenével foglalkozó tagjai a „Főiskolai Zenekör” alakuló közgyűlését e hó 22-én tartják meg.

— **Mikor és hol kell bezárni a mulatóhelyeket?** A belügyminiszter az összes megyei és városi hatóságokat utasította, hogy szigorúan ellenőrizzék a mulató helyek tulajdonosaira szabott legújabb rendeletét. E rendelet szerint a templomok közelében eső, bármilyen ivót, mulatót az istentiszteletek ideje alatt zárva kell tartani. Körmenetek alkalmával pedig azokon az utcákon nem lehet nyitva semmiféle korcsma helyiség, ahol a körmenet elvonul. Ennyi erővel ilyen kis időre bizony az összes mulatóhelyeket bezárhatta volna a miniszter s be is záratta volna bizonyára, ha nem érintené e régi kérdés mindenképen a kincstár kaszáját is.

— **Utóállítás eredménye.** A pavilon-laktanyában kedden délelőtt megtartott utóállításán a rendes sorozásról elmaradtak, hetvenen jelentek meg, melyből tizenegyet besoroztak.

— **Meghaltak.** Balogh Ferencz ev. ref. 3 hónapos csecsemő, Grünberger Andor izraelita 7 éves gyermek.

— **Meghíusult békéltetés.** Az ipar-testület békéltető bizottsága előtt kedden egész délután tárgyalták a kömivesek strájkját. A segédek közül csupán olyanok jelentek meg, a kik elejétől kezdve strájkban állottak s ezeket a mesterek nem fogadták el, követelvény a békéltető bizottságba 3 olyan segédet, a kik a strájk beálltakor munkában állottak. Természetesen a békéltetést így el kellett halasztani péntek délután 3 órára. A segédek követelése 4 fillér áremelés s így az óránkénti minimum 36 fillér lenne.

— **Szegyenletében elbujdosott.** Igen érzékeny, jó fiu lehet az elbujdosott. tizenhárom esztendő Vigh Mihály kondás gyerek. Molnár Bálint gazdánál szolgált. Tizenkét nagy sertését őrizgette kint a tanyán. Valahogy elbámult a kis kondás gyerek a napokban s mire észrevette, a tengeriben garázdálkodtak a figyelem alól megszabadult sertések. Molnár gazda valamelyik munkásától meghallotta a dolgot s mikor estefelé behajtott a tanyába a gyerek a disznókat, messziről kiáltotta felé:

— Gyere csak ide, majd adok én neked bámészködést.

Erre a kis legény elszaladt s még ma sem tudják merre van. Mindenütt körözik a megijedt szülők. A kár igen jelentéktelen, legfeljebb szidást kapott volna érte a kis kondás a derék gazdától.

— **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést: A legmélyebb fájdalom lecsúszó érzetével tudatjuk felejtethetetlen jó nőm, hű testvér és jó rokón néhai Fülöp Juliánna Nagy János ügyvéd nejének f. hó 20-án hajnali fél 2 órakor, életének 76 ik évében, hosszas szenvedés után történt csendes elhunytát. Kedves halottunk földi részei szeptember hó 22-én délután 3 órakor fog-

nak Csók-utca 3-ik számú háznál az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó rövid ima után, a Hatvan utcai temetőbe örök nyugalomra helyeztetni. Bánatos férje: Nagy János. A temetést Dankó M. temetkezési intézete rendezi.

— **Nyolcozszáz póttartalékos.** Október közeledik. Új katonákat kapnak a karszárnyak. A debreczeni 39-esekhez október harmadikán 800 póttartalékos vonul be, melyből 200-at a barakban, 600-at pedig a városban a polgárságnál lakoltatnak el. Nyolceheti fegyverképzésre jönnek be a póttartalékosok.

— **Tűz a Hatvan utcában.** Kedden délelőtt a Hatvan utcából tüzet jelentettek a tüzoltó laktanyába. A tűz dr. Szojtori Nagy Kálmán házában volt, hol a padlás gyuladt ki. A gyorsan megjelent tüzoltóság azonban hamar eloltotta. A kár jelentéktelen.

— **Öngyilkos kocsis.** Sáfrány János ondódi kocsis az istállóban felakasztotta magát. Szerencsére idejekorán lépett az ölbe kocsis társa s nem késelt még el a kötél levágásával. Kedden a mezőrendőrségnél kinalgatták a haláltól megmentett kocsis, hol öngyilkossági kísérlete okául a gazdája bánásmódját adta elő. A szolgálatból mezőrendőrség közbelépése szolgálata előtt mindjárt elbocsájtotta a gazda a kocsis, aki tulajdonképen a rossz helytől akart szabadulni.

— **Versenyárgyalás katonai szállításra.** E hó 27. és 28-án a nagyváradi cs. és kir. helyőrségi élelmezési bizottság zártajánlati versenyárgyalást tart a jövő évi marhahus, sertéshus és zsir, valamint fűszer és terményáru szükségletének szállítására. A pályázni óhajtok 1 kor. bélyeggel látott ajánlataikat fenti bizottságnak (nagyváradi vár) ahol a szállítási feltételi füzet is megtekintendő, nevezett napon d. e. 9 óráig annyival is inkább nyujtsák be, mivel későbbi, vagy távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

— **Részeg volt és ellopták a pénzt.** A Csapó és Burgondia utca sarkán kedvelt találkozó helye van a szegényebb polgárságnak a füstös pálinkás depóban. Itt jöttek össze vasárnap délután Tökés Imre, Nagy Mihály és Kovács Imre barátok is, hol idogálni kezdtek. Tökés Imrén fogott ki leghamarabb és legjobban a gyilkos zesz s esti 10 órára már alaposan berugott. Két kényerese kísérte hazafelé, de csak a Bercsenyi utcáig jutottak együtt, mert hajnalban maga ébredt fel itt a már kijózanodott Tökés Imre. Mindjárt pénze után nézett s nem lelt magánál egyetlen fillért sem 58 koronájából. Feljelentette esetét a bünyügyi osztálynál s a pénz ellopásával két társát vádolja.

— **Megdézsmálta a tengerit.** Fekete Imre a rendőrség bünyügyi osztályánál kártérítés követelése mellett bepanaszolta Kovács Ferenczet. Kovács Ferencz ugyanis kint a tanyán hat, gyönyörű nagy kutyát tart és hogy menekülhessen mérgeik elől az elébük kerülő idegen, hatalmas kolonccal diszitette fel őket. Kovács tanyája közelében van Fekete tengeri földje is és a kolonccos kutyák szombaton beleszabadultak és nagy kárt tettek benne. 20 koronát követel most Fekete Imre kártérítésképen Kovács Ferencztől.

— **Korosmából a rendőrségre.** Balló Lajos kovácssegéd alaposan a pohár fenekére nézhetett, mert a Széchényi-utcán részegen nagy botrányt rendezett. Hamarosan körülfogta ugyan két rendőr a legénykedő részeg kovácsot s minden tiltakozása dacára a központi rendőrségre vezették.

— **Bérkocsisok ökölharcza.** Kecskés János 3. sz. két lovas és Harangi József 24. sz. egylovas alaposan összeszólkoztak a Deák Ferencz-utcában. A szóharc hamarosan ökölharczvá fejlődött, aminek természetesen nagy nézőközönsége is akadt. Rendőr választotta szét az egymást öklöző két bérkocsist s utcai botrány miatt fel is jelentette őket.

— **Talált zálogcédula.** A Kossuth-utcán egyik járókelő zálogcédulát talált. Igazolt tulajdonosa a kapitányságnál átveheti.

— **Az általánosan ismert koronás nyakkendőket** Békés Lajos uri divat üzlete feltűnő szép minták és kivitelben, valamint a legújabb formákban 80 fillérért árusítja. Ezen előnyös ujításra a közönség szives figyelmét felhívjuk.

— **A hölgyközönségnek** mindig gondot okozott a (mieder) fűző. Ettől függ a női természet esinossága, ez pedig csak úgy érhető el, ha minden hölgy a saját természetére szabott fűzőt visel, mert általában jut csak érvényre a női természet szépsége. Azonkívül egészségi szempontból is ajánlatosabb az így készített fűző, mint a gyári fűző, miért is minden hölgy saját érdekében cselekszik, ha mellfűzőit Goldstein Karolina műtermében (Debreczen Piacztér) készítteti, ki specialista az ily fűzők készítésében, mit fényesen igazol számtalan szaktekintély elismerő levele. Rendelések szabatosan mérték után 6 óra alatt készülnek. A dús választéku raktári fűzők méltányos árban árusítatnak.

— **Gyermekjátékok, háztartás-ujdonságok,** alkalmas ajándéktárgyak, a legjobb kivitelben, olcsó, szabot árak mellett Mentze Henrik ujdonságok áruházában.

— **Letzter József** fényképezési, festési és fényképnagyítási műterme Piacztér 44. Dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejáratánál lévő kirakatokban.

— **Uj! Kézi szőlőprés,** melylyel mindenki házilag készíthet mustot, darabja 90 kr. Mentze Henrik ujdonságok áruházában

Színház.

— **Színházi bizottsági ülés.** Csütörtökön délután 3 órakor a városháza nagy termében színházi bizottsági ülés lesz, hol Makó Lajos igazgató tesz jelentést a szerződött tagokról s tárgyalás alá kerül Zilahy Gyula új igazgató a színházi szerződés pótlása tárgyában beadott kérvénye és felmerülő folyó ügyek, és esetleges indítványok.

— **Tüzoltó gyakorlat a színházban.** A színházbajárásnak legnagyobb veszedelme — a tűz. Kiszámíthatatlan szerencsétlenségeknek s megmérhetetlen veszedelemnek lehet az okozója a színházi tűz. Nagyon természetes tehát, ha a legszigorubb ellenőrzés alá veszik a színházakat tüzendészet szempontjából. Publig Ernő h. tüzoltó főparancsnok az idei szini év megkez-

Hubay György

férfi szabó

Batthányi-utca 17. sz.

Készít rendelésre magyar, francia, angol és német férfi ruhákat gyorsan, pontosan és jutányos árban. rakiár mindennemű honi- és külföldi szöveteiből. közönség szives pártfogását kéri. tisztelettel

Hubay György férfi szabó.

Üzleti elvem:

Nagy forgalom, kis haszon!!

dése előtt nemcsak a színház vízvezetékét veszi alapos vizsgálat alá, de 25-én, vasárnap d. u. 3 órakor nagy tüzoltó gyakorlatot is akar tartani, hogy esetleges tűzveszély alkalmával minden tüzoltó pontosan tudja a kötelességét. A vízvezeték kipróbálásáról és a nagy gyakorlatról a jelentést már be is adta *Publig Ernő* h. tüzoltófőparancsnok a tanácshoz s az helyéslőleg vette tudomásul a szükséges intézkedések megtételéhez szükséges előkészületeket is.

Két új földszinti kijárat. Sok kívánni való van ma már színházunkban, melyek a számban mindinkább növekedő színházba járó közönség kényelmét s életbiztonságát volnának hivatva szolgálni. A nyáron a színházi tatarozási munkáknál teljesen nem feledkeztek meg erről sem, mert ha mást nem is csináltak, legalább két új kijáratot szaporították a kijáratokat. Az új lejáratok a földszint két oldalából vezetnek le az új páholy lejáróhoz. Ez az újítás mindenestre a közönség életbiztonságára hasznos és szükséges intézkedés volt.

Színházi bérlők figyelmébe. Van szerencsém a t. közönséget értesíteni, hogy a régi bérlők jogai *f. hó 28-án, délután 5 óráig* tartanak fent. Oláh Károly tanácsnok színházi felügyelő.

Mattasich nem fogad el egy milliót.

Stimmer doktor nyilatkozata.

Dr. Stimmer, Lujza hercegnő képviselője tegnap délelőtt érkezett vissza Párisból Bécsbe. Legelső feladata a herceg megbízottjával, dr. Bachrachal tárgyalni.

Dr. Stimmer nem sokkal megérkezése után egy bécsi lapnak a szerkesztőjét fogadta és következőképp nyilatkozott a párisi utjáról. — Feltűnően jó színben találtam Lujza hercegnőt. A szökés fáradoimat már teljesen kipihente. Legutolsó beszélgetésem óta, amely tudvalevőleg Berlinben volt — nagyon nyugodt lett a hercegnő. Nyugodtan és türelmesen várja ügyében a döntést, mert biztosra veszi, hogy az csak jó lehet. Párisban a hercegnő a legnagyobb visszavonultságban és a legegyszerűbben él. Mindazon hir után, amely szerint a hercegnő örülten tékozolt, csodálkozva látja az ember a hercegnő egyszerűségét. Habár nem kellene ily egyszerűen élni, mert a hercegnő pénzzel el van bőven látva és minden gond nélkül nyugodtan nézhet a jövőbe. Délelőttjeit olvasással tölti a hercegnő. Mindig Stöger asszonnyal étkezik együtt. Ebéd után érkeznek a bécsi lapok, amelyeket a hercegnő mohón vár. Délután kikocsizik vagy kísétál a hercegnő. Korán tér este nyugalomra.

A hercegnő elméleti állapota rendes. Nyugodtan, meggondoltan beszél, gyakran maga korrigálja szavait, ha esetleg nem egészen világosan fejezte ki magát. Összes megjegyzései erős ítélő tehetségére vallanak. A hercegnő jól tudja, mennyit mondhat. Sohasem sért meg, vagy bánt meg senkit. A hercegnőnek csak egy kívánsága van, hogy békében hagyják. Dr. Pierson támadásaira csak nevet a hercegnő. Csodálja, hogy dr. Pierson ép most avatkozik a dolgba, a mikor jól tudhatja, hogy a hercegnő nem fog hallgatni, ha róla valótlan adatokat közöl.

A mi a hercegnő gondnokát, dr. Feistmantelt illeti, a hercegnő csak azt akarja, hogy lemondjon a gondnokságról, mert nem volt szabad önállóan gondolkodni. Dr. Bachrachról egyáltalában nem szól a hercegnő.

A hercegnő feltételeit Bécsbe küldtem. Mult hét közepén jutottak Dr. Bachrach kezébe. Ugy a hercegnő mint a herceg feltételeit teljes titokban tartják és

az erről megjelent hírlapi cikkek csak kombináción alapulnak.

A tárgyalások hosszabb időt fognak igénybe venni, mert a megállapodásukat Párisba kell küldeni és onnan kell egyes információkat bevárni. Így könnyen lehet, hogy az ügy végleges elintézése esetleg egy pár hónapig is eltart. A hercegnő csak szabadságát óhajtja. Az ellenfelektől csak jogai elismerését kívánja és nem kegyelmet. A pénzkérdés teljesen mellékes a hercegnő előtt.

A legnagyobb határozottsággal tiltakozik dr. Stimmer az ellen, hogy Mattasich csak anyagi érdekekért szerepel a hercegnő ügyében. Mattasich — így mondja az ügyvéd — mindent kockára tett, becsületét, jövőjét, rangját, minden anyagi érdekek nélkül. Mindig csak arra törekedett, hogy a hercegnő szabad legyen. Saját részére nem kér semmit. Meg vagyok győződve, hogy Mattasich részére akár 50 vagy 100,000 forintot kérhetek az ellentétől és 24 óra alatt azt meg is kapom. Mattasichnak csak csak köteleznie kellene magát arra, hogy elvál a hercegnőtől. De ha egy milliót kínálnak is neki, akkor sem teszi ezt meg Mattasich. Az sem igaz, hogy egyes lapok támogatták volna a hercegnő szökését pénzzel.

Végül kijelenti dr. Stimmer hogy még nem tudja, mit fog a hercegnő csinálni, ha a tárgyalások meggyűlölnak. Ez a hercegnő titka.

TÁVIRATOK.

Letartóztatott tolvajszövetkezet.

Budapest, szeptember 20. A rendőrség foglalkozás nélkül való csavargóbandát tartóztatott le, amelynek tagjai voltak: Csepregi József 17 éves, Szabó Ferencz 14 éves, Réz István 17 éves, Smolen József 27 éves és Lupicza Félix suhancok. A szövetkezet, a melylyel a rendőrségnek több ízben akadt dolga, számos piaci és zsebtolvajlást követett el. Legutóbb Talos István pékmester Tisza-utca 6. számú üzletében jártak s a pénztár fiókjából 300 koronát kiemelve megszöktek. A rendőrség a bandát átadta a bíróságnak.

Havazások.

Torda, szeptember 20. Az éjjel a hegyes vidéken nagy havazás volt. A topánfalvi hegyeket és a torockói széleköt vastag hóréteg borítja. A levegő rendkívül lehűlt s a hőmérő 4 fok Celsiusra esett. Öt nap óta állandóan eső esik.

Trencsén, szeptember 20. Az időjárás itt oly hidegre fordult, hogy nemcsak a Nagy-Tátra, hanem a Kis Kri-ván és a Fáttra csucsait és magasabb lejtőit is hó fedi.

Dollinger ünneplése.

Budapest, szeptember 20. Ma tartotta Dollinger egyetemi tanár ez iskolai évben első egyetemi előadását. Ez alkalommal az összes orvosnövendékek, a budapesti orvosok, a klinikák tanársegédei s egyetemi tanárok óriási számmal jelentek meg az előadó tanteremben, mely még be sem fogadhatta mindannyióját és hosszan

tartó, lelkes éljenzéssel, tapssal fogadták a jeles tanárt. A váratlan ünneplés annyira meglepte Dollingert, hogy alig tudott szóhoz jutni. A nagy közönség elcsöndesedése után így szólott: „Tisztelem az igazságszolgáltatást s épen azért nem akarok itt nyilatkozatot tenni. Ügyem jó helyen van, bevárom a bíróság ítélezését. Hiszen sok száz orvostársam nevét elsorolhatnám, akik hasonlóképen végig járták az orvosi pálya nehéz kálváriáját.”

Elítélt magyarfaló.

Trencsén, szeptember 20. Babka György tanítót, ki Obzor nevű gazdasági lapjában a magyarok ellen izgatott, a pozsonyi esküdthírség három havi fogházra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte. A kuria a semmiségi panasz elutasításával ezt az ítéletet helyben hagyta.

Szétépte a vonat kereke.

Köln, szeptember 20. A portbasi állomáson ferjével és három gyermekével akart vonatra szállani egy odaváló asszony. A kocsiba vezető lépcsőn azonban megcsuszott és a már induló vonat kerei alá került. A szerencsétlen asszonyt a vonat szétépte. Röglön meg halt és egy egészséges fiúgyermeket szült. Az újszülött a két sin közé került s így nem lett semmi baja. Nagy részvét kísérte a darabokra tépett asszony holttestét a városba.

Tűz a gőzfűrészgárban.

Trencsén, szeptember 20. Kosztyánban Pollák Jakab gőzfűrészgárának gépháza tüzet fogott és leégett. A faraktárt sikerült megmenteni. A kár meghaladja az 5000 koronát.

A csár új hadsegéde.

Pétervár, szeptember 20. A csár főhadsegédévé nevezte ki Ignatiow gróf lovassági tábornokot, a birodalmi tanács tagját.

Megtalált gyujtogató.

Miskolcz, szeptember 20. Megirták már a lapokban, hogy a borsodmegyei Heő-Csabán Kiss János vasuti ör két kis gyermeke a házba égett. Akkor minden lap olyan értesítést kapott, hogy a két kis gyermek gyujtotta a tüzet a szobában. A mezőkövesdi csendőrség azonban kipuhította, — hogy a házat Pásztor János — gyujtotta meg, ki Kiss János feleségének édes apja, de régi harag miatt a saját lánya vesztét akarta. A bosszúálló gyujtogató ember egészen megtört, hogy ártatlan két kis unokája esett áldozatul állatias bosszúállásának. A gyujtogatót a miskolci bíróságra kísérte a csendőrség.

Az orosz-japán háborúról.

Egyezség az orosz-czirkáló ügyében.

Washington, szept. 20. (Reuter.) A Léna nevű orosz czirkálóhajó ügyében létrejött egyezség szabadtartózko-

dást engedélyez a tisztéknek és a legénységnek ama kikötéssel, hogy a most folyó háboru tartama alatt nem lépik túl a város határát és csak akkor térnek haza Oroszországba, ha e kérdésben Oroszország és Japán között egyezség jó létre.

Uj japán erősítések.

Csifu, szeptember 19. Az előrelátható jelek szerint, Port-Artur igazi ostroma a most következő szombaton fog csak megkezdődni. A japánok 35 ezer ember erősítést kaptak még egyre érkeznek csapatok Dalnyba. A forgalomba hozott hírekkel szemben itt konstatálják, hogy a japánok a belső erődökből kettőt elfoglaltak, amelyet a maguk számára megerősítettek s ágyúkkal felszereltek.

Uj ütközés.

London, szeptember 20. Még eddig hivatalos jelentést nem adtak Rennekamp és Samsonov tábornokok ütközése eredményéről. Az ütközet igen heves és hosszú volt.

Port-Arturból.

London, szeptember 20. Port-Arturban vasárnap az északi irányban a japánok által már elfoglalt ekvisan domb ellen az oroszok támadást intéztek, amelyet azonban a japánok visszavertek; a harcz különösen az oroszok részéről igen heves volt és több óráig tartott. Az oroszoknak 5—6 zászlóalja vett részt e rohamban.

London, szeptember 20. Port-Arturban és környékén nagy esőzések voltak. A levegő igen meghűlt. A helyőrség nagyon aggódik a vár védelme miatt, annál is inkább, mert az ágyúk is igen megrongálódtak a sok használatból. Attól tartanak, hogy hamarosan hasznavehetetlenekké válnak.

Visszavert orosz támadás.

London, szeptember 20. Sanghából jelentik, hogy az oroszok erős rohammal megtámadták a japánokat a város alatt, de nagy veszteséggel visszavonulásra kényszerítette őket a japáni sereg.

Gelambok a háboruban.

Páris, szeptember 20. Stössel tábornok két port-arturi tisztet küldött Kuropatkin táborába üzenettel. A tiszték postagalambokat is vittek magukkal, melyek visszajöttek már a várba a hiradással, hogy a tiszték Kuropatkin táborába minden akadály nélkül megérkeztek.

REGÉNY-CSARNOK.

Egy fegyencz története.

[Fordítás francia eredetiből.] 1.

Hét-nyolcz évvel azelőtt egy Gneux Klaudius nevű szegény munkás élt Párisban. Egy leány lakott vele, a ki szeretője volt és egy kis gyermek szerelmük záloga. A dolgokat minden szépítés nélkül úgy mondom el, ahogy vannak, az olvasóra bi-

zom, hogy az erkölcsi igazságokat, melyeket a tények utjokba hintenek, felszedjék.

A munkás derék, ügyes, értelmes ember volt, elhanyagolt nevelését a természetgazdagon kárpótolta. Olvasni nem tudott, de gondolkozni tudott.

Egy télen munkahiány állott be. A kis padlásszobában sem tűz, sem kenyér nem volt. A munkás kedvese és gyermeke fáztak és éheztek. A férfi lopott.

Én nem tudom, hogy mit, azt sem tudom, hogy hol lopott. De azt tudom, hogy a lopás eredménye a nőre és gyermekre három napra való kenyeret, meleg szobát, a férfira pedig öt évi börtönt hozott.

A férfit a clairvanci központi fegyintézetbe küldték, hogy idejét ott töltsse ki. Clairvanc apátság volt, melyből varrat, cella, melyből kunyhót, oltár, melyből bitófát csináltak. Midőn haladásról beszélünk, némely emberek így értelmezik és így foganatosítják. Az általunk felvett szó alá ime ezt a dolgot csusztatják:

Folytassuk!

Ide érkezve, éjszakára börtönbe tették, nappal a műhelyben dolgoztatták. Nem a műhelyt kárhoztatom.

Gneux Klaudius, a ki a minap még becsületes munkás volt, jelenleg tolvaj, — igen méltóságteljes komoly alak volt. Szép, magas homlok, melyen ifjúsága daczára néhány redő vonult végig, a dus fekete haja közé ezüst szálak vegyültek, a szabályos ivetű szemöldök alatt erősen bemélyedt szelid kifejezésű szemek, szabályos orr, tág orrlukukak, előre álló áll, gunyoros ajkak. Feltűnő szép fő volt.

Meglátjuk, hogy a társadalom mit csinált belőle.

Kevés szóval élt, taglejtése ritka, egész lényén valami parancsoló ömlött el, mi környezetét önkényt engedelmességre készítette, arczkifejezése merengő, gondolkozó inkább, mint szenvedő. Pedig sokat szenvedett.

Abban az osztályban, melyben Klaudius zárták, volt egy műhely igazgató, valami börtönőrfele tiszt, ki egy személyben munkafelügyelő és kereskedő volt, ki ugyanegy időben a munkásnak megrendelést és a fogolynak fenyegetést oszt, ki kezébe szármot ad. lábodra bilincseket ver.

[Folytatjuk.]

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utóda cégénél
DEBRECZEN, Kistemplombazár.
Az iskola idény kezdetével
ajánlják kitünő minőségű
fiú- és leány fehérneműiket
harisnya, kötények, matraczok, paplanok stb. stb. nagy raktárát.
Intézetbeli növendékeknek előírás szerint.
Határozott árak!

Az Alföldi takarékpénztár
DEBRECZENBEN, Piacz-utca saját ház.

Elfogad betéteket

4% kamatozás mellett.

Kölcsönöket nyújt

váltókra, kötelezvényekre, értékpapírokra, valamint helybeli és vidéki pénzüzetek részvényeire.

Övadékkölcsönöket ad

vállalkozóknak, bérlőknek, hivatalnokoknak.

Törlesztéses kölcsönök

földbirtokokra és házakra
a legelőnyösebb feltételek mellett.

Mindennemü felvilágosítással szívesen szolgál

az intézet ügyvezetője.

URSUS

a leglökéletesebb borsajtó!

Az Ursus borsajtó következő előnyökkel bír: Vasgerenda és szabadalmazott nyomó fejszerkezet által a lehető legmagasabb nyomáserő, csekély igénybevétellel érhető el.

Az Ursus borsajtó aljrésze fából van a vasgerenda szerkezetbe illesztve, hogy a szőlő lé vasrészekkel nem érintkezik s így a bor megfeketedése nem fordul elő.

Az Ursus borsajtóból a törkély egy darabban vehető ki.

Az Ursus borsajtó szerkezete fölülmulhatatlanul szolid és erős.

Porzellán kályhák budweissi és honi gyártmányban, **Meidingi** rendszerű és öntött vaskályhák és legjobb minőségű **konyhák**. Cserépkályhák átrakásánál a fűtőképesség tetemes emelésére és a lakás gyors felmelegítésére feltűnést keltő új találmányu **Multiplicator** betétet felelősség mellett ajánlom.

Fürdőkádak és vasbutorok nagy raktára.

Tóth Gyula **DEBRECZEN,**
Piacz-utca 20. és 27.

KOCH TESTVÉREK

DEBRECZEN,
PIACZ-UTCZA 51.
= CSANAK-HÁZ. =

Többoldalú felszólításnak készséggel eleget téve, Debreczenben (Piacz-utcza 51. sz. a. a Csanak házban) KOCH TESTVÉREK cég alatt f. hó végén budapesti főüzletünk mintájára egy a mai kor igényeinek megfelelően berendezett fióküzletet nyitunk, mely cégünk egyik beltágjának, Koch Arthur személyes vezetése alatt fog állani. Férfi, fiu-, leány- és gyermekruhák állandóan dús választékban, a legújabb divatnak megfelelő kivitelben nagyon jutányos, de kizárólag szigouran „Szabott árak” mellett adatnak el.

Külön mérték-osztályunkra kiváló gondot fordítunk. Angol és skót kelmékből, budapesti műhelyünkben a legkényesebb igényeket kielégítő ruhák a legrövidebb időn belül készülnek.

Tisztelettel kérjük, sziveskedjék bennünket ruhaszükségleteinek beszerzésénél b. rendelésével megtisztelni; mindenkor igyekezni fogunk a cégünk irányában fennálló általános bizalomnak minden tekintetben megfelelni.

Kiváló tisztelettel
KOCH TESTVÉREK.

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, azontúl minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Egy szoba, konyha hozzá tartozékkal kiadó. Csapó-utcza 29. kereszt épületbe.

Italmérőknek. Saját főzésű kisüsti szilvapálinka fehér áru, kitűnő minőségben kapható igen jutányos árban Schvarz Gyuláná. Alsó-Józsán.

Trágya eladás. A debreczeni méntelepnél átlag 200 ló után összegyülemelő trágya készpénzért vagy alomszalmáért eladó. Bővebb tájékoztatást nyújt a ménteleposztály parancsnokság.

Darabos-utcza 57. sz. a. ház, mely évente 1500 kor. lakkért jövedelmez, jutányos árban eladó.

Használt vetőgépek, teljesen kijavítva minden nagyságban felelőség mellett a legolcsóbb árban előnyös fizetési feltételek mellett kaphatók. **Rámer Sándor nagytrafik udvar,** Piacz u. 26. Ugyanott vetőgépek kölcsön is kaphatók.

ÜGYNÖKÖK

kerestetnek, kik az ujjonnan kibocsátott **Erzsébet-királyné**

sorsjegyek

törvényesen kiállított részletveinek eladásaival foglalkozni akarnak.

Magas jutalék és jutalomdíj!

Sikeres működésnél esetleg havifizetés!

Anyag miatt forduljanak

Birnfeld Testvérek bankházához V., Fürdő-utcza 4. Budapest.

Iskolás fiúk és leányok

részére

**kész fehérneműek,
chiffon ingek, gallérok,
kézelők, nyakkendők,
zsebkendők, harisnyák,
paplanok, matrácok-
flanel-takarók**

olcsón szabott árakhoz kaphatók:

**Szabó Lajos fiai cégénél
Debreczen, Rózsa-tér.**

➔ **1904.** ➔

Őszi és téli divat ujdonságok legnagyobb választékban legolcsóbban Hajdu- és Biharmegye elismert legnagyobb

Női- és leány felöltők, kalapok

áruházában

RÓZSA LAJOS

DEBRECZEN, Kistemplom-bazár szerezhető be.